

בדיעבד ... (אופס)

1. רש"י על בראשית פרק א פסוק א

ברא אלהים - ולא אמר ברא ה' שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין.

2. ספר שמות פרק לג

(טו) ויאמר אליו אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה:

(טז) ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה:

(יז) ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם:

3. ספר עשרה מאמרות - מאמר חקור דין - חלק ג פרק י

לפיכך אמר דוד הן בעון חוללתי פירוש מאז העמדתי תולדות בעון ומדה כנגד מדה לא בטלה שהרי בחטא יחמתני אמי. אמרו עליו באגדה שישי אביו בזקנתו היה פורש מאשתו ואין ספק אצלנו שהיה ממדת חסידות שמא מה שאמרה תורה לא יבוא עמוני ומואבי פירושו מואבי ואפילו מואבית שכן הלכה זו היתה רופפת ביד אותו הדור עד שבא יתרא הישמעאלי חתנו של ישי שחדד וחגר חרבו כישמעאל ונעץ אותה בבית המדרש להעמיד הלכה מואבי ולא מואבית מבית דינו של שמואל הרמתי וישי הצדיק לאפוקי נפשיה מספקא ולקיים בעצמו ולערב אל תנח ידך בקש לבא אל שפחתו... והנה השפחה הנאמנת ויודעת שכן הלכה רווחת להתיר את הנשים מבנות עמון ומואב לבא בקהל מסרה סימנין לאשתו של ישי שהיתה באותה שעה שנואה לבעלה למעלתה כמו שיבא בלאה בפרק י"ח ומאותו מעשה נולד דוד כלידתו של ראובן...

וכבר היתה נפש דוד מתקשה לצאת להתלבש באותה טפה שהזריע אביו בשעה שהיה שותה כוס זה ובלבו על כוס אחר והקב"ה בשרו שאביו צדיק גמור וכל מעשיו לשם שמים והבטיחו על דעת אמו שעשתה בזה עבירה לשמה בארנוה במקומה:

4. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ/ב

יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצווה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה ...

5. ספר בינה לעיתים - חלק ב - דרוש ג לתפלה

ברוב טובו גזרה חכמתו כי בהגיע תור איש ואיש להיות נדון על מעשיו הוא ית' עורך לפני האיש ההוא כעין שאלה, על העושה כך וכך מה יהיה דינו ומשפטו, והוא עצמו אומר וגוזר בפיו הוא ראוי לכך וכך. ואז אומר הוא ית' כן משפטך אתה חרצת, הן לטוב הן למוטב. אולי ע"ז אמר המשורר ע"ה - פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט (תהלים לז ל).
...ולכן אמר המדרש שמיתתו של אדם ותחייתו אינה אלא בלשון, כי אין הקב"ה רוצה לתת שכר ועונש לאדם אלא על פיו ממש, שלשונו תדבר משפטו לחיים או למות... ונמצא שהאדם תחלה הוא עצמו עושה הגז"ד מה שראוי, ואח"כ הוא ית' מקיימו ומאשר גזרתו ואינו רוצה לגזור עליו כלום קודם שפיו ירשיענו:

5א. ספר מלכים א פרק כ

(לט) ויהי המלך עבר והוא צעק אל המלך ויאמר עבדך יצא בקרב המלחמה והנה איש סר ויבא אלי איש ויאמר שמר את האיש הזה אם הפקד יפקד והיתה נפשך תחת נפשו או ככר כסף תשקול:

(מ) ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא איננו ויאמר אליו מלך ישראל כן משפטך אתה חרצת:

(מא) וימהר ויסר את האפר מעל עיניו ויכר אתו מלך ישראל כי מהנבאים הוא:

(מב) ויאמר אליו כה אמר ה' יען שלחת את איש חרמי מיד והיתה נפשך תחת נפשו ועמך תחת עמו:

(מג) וילך מלך ישראל על ביתו סר וזעף ויבא שמרונה:

6. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ/ב

ר' אלעזר בר' שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה.

7. תלמוד בבלי / מסכת ברכות / נח/א

הוא היה אומר אורח טוב מהו אומר כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי כמה בשר הביא לפני כמה יין הביא לפני כמה גלוסקאות הביא לפני וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי אבל אורח רע מהו אומר מה טורח טרח בעל הבית זה פת אחת אכלתי חתיכה אחת אכלתי כוס אחד שתיתי כל טורח שטרח בעל הבית זה לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו.

8. ספר תהילים פרק פט

(כא) מְצַאתִי דָוִד עֶבְדִּי בְּשֶׁמֶן קִדְּשִׁי מִשְׁחָתִיו:

8א. מדרש רבה בראשית פרשה מא פסקה ד

רבי יוסי ברבי יצחק אמר שתי מציאות רות המואביה ונעמה העמונית א"ר יצחק (תהלים פט) מצאתי דוד עבדי היכן מצאתיו בסדום.